

В. І. Коломий, аспірант кафедри публічного управління та адміністрування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького
<https://orcid.org/0009-0001-0158-1084>

ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ВПЛИВУ ГЛОБАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ

Встановлено, що розробка комплексної системи заходів, спрямованих на модернізацію управління, стає ключовим чинником забезпечення соціальної стабільності та стійкості держави в умовах сучасних викликів. Такий підхід дозволяє підвищити ефективність соціальної політики, забезпечити своєчасне реагування на соціальні ризики та зміцнити інституційну спроможність органів влади. Сьогодні трансформація управлінських підходів у реалізації державної політики соціальної підтримки є ключовим аспектом державної політики. Зростання соціально-економічних викликів, зміни в демографічній структурі населення та нові очікування громадян створюють потребу в адаптації існуючих механізмів управління.

Проаналізовано, що на сучасному етапі виділяють кілька ключових напрямів трансформації політики соціальної підтримки: вдосконалення законодавчої та нормативної бази, розвиток механізмів міжурядової координації, запровадження цифрових сервісів та підвищення професійного рівня кадрів у державних органах. Такі заходи спрямовані на забезпечення ефективності управління, підвищення довіри громадян до державних інституцій та створення умов для сталого розвитку соціальної політики в країні. Під соціальною підтримкою розуміють комплекс заходів, спрямованих на забезпечення належного рівня життя громадян, зменшення соціальної нерівності та підвищення стійкості населення до кризових ситуацій. Співпраця з різними зацікавленими сторонами сприяє формуванню більш збалансованих рішень і підвищенню довіри до державних інституцій.

Доведено, що особливе значення має взаємодія центральних та місцевих органів влади, оскільки успіх реалізації політики соціальної підтримки багато в чому залежить від координації дій на різних рівнях управління. Налагоджена комунікація, прозорі процедури та чіткі стандарти виконання програм дозволяють забезпечити адресність соціальної допомоги та мінімізувати втрати ресурсів. Крім того, інноваційні практики соціальної підтримки, такі як партнерство з громадським сектором та пілотні проекти, стають важливим інструментом адаптації політики до реальних потреб населення. Такий підхід дозволяє встановлювати пріоритети у виділенні ресурсів, визначати найбільш вразливі категорії населення та реагувати на нові виклики.

Обґрунтовано, що наукові дослідження також підкреслюють важливість інтеграції інноваційних інструментів, що забезпечують ефективну комунікацію між органами влади, громадськістю та зацікавленими структурами. Важливим елементом трансформації є формування адаптивних управлінських моделей, які враховують як зовнішні, так і внутрішні чинники. Крім того, сучасні підходи акцентують на необхідності залучення громадськості та представників неурядових організацій у процес реалізації соціальної політики. Зазначене дозволяє підвищити прозорість, врахувати реальні потреби населення та забезпечити більшу ефективність програм.

Ключові слова: управлінські підходи, державна політика, система, трансформація, соціальна підтримка, сучасний етап, формування і реалізація.

V. I. Kolomyj. Formation and implementation of state policy for the transformation of the social support system at the current stage of the influence of global trends

Today, the transformation of management approaches in the implementation of state social support policy is a key aspect of state policy. Growing socio-economic challenges, changes in the demographic structure of the population and new expectations of citizens create the need to adapt existing management mechanisms. It has been established that the development of a comprehensive system of measures aimed at modernizing governance is becoming a key factor in ensuring social stability and resilience of the state in the face of modern challenges. Such an approach allows increasing the effectiveness of social policy, ensuring a timely response to social risks and strengthening the institutional capacity of government bodies. It has been analyzed that at the current stage there are several key areas of transformation of social support policy: improving the legislative and regulatory framework, developing intergovernmental coordination mechanisms, introducing digital services and increasing the professional level of personnel in state bodies.

Such measures are aimed at ensuring the effectiveness of management, increasing citizens' trust in state institutions and creating conditions for the sustainable development of social policy in the country. Social support is understood as a set of measures aimed at ensuring an adequate standard of living for citizens, reducing social inequality and increasing the population's resilience to crisis situations. Cooperation with various stakeholders contributes to the formation of more balanced decisions and increasing trust in state institutions.

It is proven that the interaction of central and local authorities is of particular importance, since the success of implementing social support policies largely depends on the coordination of actions at different levels of government. Well-established communication, transparent procedures and clear standards for program implementation allow to ensure the targeting of social assistance and minimize resource losses. In addition, innovative social support practices, such as partnerships with the public sector and pilot projects, become an important tool for adapting policies to the real needs of the population.

This approach allows setting priorities in the allocation of resources, identifying the most vulnerable categories of the population and responding to new challenges. It is substantiated that scientific research also emphasizes the importance of integrating innovative tools that ensure effective communication between authorities, the public and interested structures. An important element of transformation is the formation of adaptive management models that take into account both external and internal factors. In addition, modern approaches emphasize the need to involve the public and representatives of non-governmental organizations in the process of implementing social policy. This allows for increased transparency, taking into account the real needs of the population, and ensuring greater program effectiveness.

Key words: management approaches, state policy, system, transformation, social support, current stage, formation and implementation.

Постановка проблеми. Проблема ефективної реалізації державної політики соціальної підтримки набуває особливої актуальності в умовах сучасних соціально-економічних та демографічних викликів. Зростаюча соціальна нерівність, нестійкі економічні процеси та зміни в структурі населення вимагають від органів влади впровадження адаптивних і гнучких управлінських підходів, здатних оперативно реагувати на потреби громадян. Водночас існуючі інституційні механізми часто не забезпечують належного рівня координації та інтеграції програм соціальної підтримки, що знижує ефективність реалізації державних заходів у сфері соціальної політики.

Однією з ключових проблем є недосконалість нормативно-правового забезпечення та обмежена інституційна спроможність органів влади. Часто відсутні чіткі критерії оцінки потреб населення, механізми контролю за виконанням програм та цифрові інструменти, які дозволяють ефективно моніторити та адаптувати соціальні ініціативи. Це призводить до низької оперативності надання послуг, нерівномірного розподілу ресурсів та недостатньої прозорості процесів, що, у свою чергу, підриває довіру громадян до державних інституцій. Особливу увагу слід приділити необхідності трансформації управлінських підходів, що передбачає інтеграцію цифрових технологій, міжвідомчу взаємодію та залучення громадських інститутів до процесу прийняття рішень.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. В наукових дослідженнях підкреслюється, що сучасні управлінські підходи повинні поєднувати стратегічне планування, ефективний розподіл ресурсів і механізми контролю за виконанням соціальних програм [3]. Особлива увага приділяється інтеграції інноваційних технологій та цифрових інструментів, що дозволяють підвищити прозорість і доступність соціальних послуг. При цьому управлінські рішення мають базуватися на принципах адаптивності, що дозволяє швидко реагувати на зміни соціального середовища. Трансформація управлінських підходів у сфері соціальної підтримки передбачає комплексне поєднання стратегічного планування, інституційних змін та інноваційних практик.

Зазначений підхід дозволяє підвищити ефективність державної політики, забезпечити стійкість соціальної системи та створити умови для задоволення базових потреб населення в умовах сучасних викликів. У процесі трансформації управлінських підходів особливу увагу приділяють методологічним основам планування та оцінки ефективності соціальної політики. Науковці відзначають, що для досягнення стабільних результатів необхідно поєднувати кількісні та якісні показники, враховувати соціальні та демографічні фактори, а також враховувати очікування громадян. Оцінка ефективності державних програм соціальної підтримки допомагає не лише визначити рівень досягнення цілей, а й коригувати управлінські рішення в умовах змінного соціального середовища.

Метою статті є обґрунтування формування та реалізація державної політики трансформації системи соціальної підтримки на сучасному етапі впливу глобальних тенденцій

Виклад основного матеріалу. Науково-еоретична база трансформації управлінських підходів є фундаментом для формування ефективної державної політики соціальної підтримки. Вона забезпечує комплексність, адаптивність та здатність реагувати на нові виклики, що виникають у сучасному соціальному та економічному середовищі. Інституційні трансформації у сфері соціальної підтримки виступають важливим елементом модернізації державного управління. На сучасному етапі реформування передбачає зміни у структурі державних органів, що відповідають за соціальні програми, оптимізацію процесів прийняття рішень та впровадження нових механізмів контролю за виконанням політики.

Трансформація спрямована на підвищення ефективності надання соціальних послуг та забезпечення адресності допомоги тим, хто її потребує найбільше. Особливе значення має взаємодія центральних та місцевих органів влади. Ефективна координація дозволяє узгоджувати дії на різних рівнях управління, мінімізувати дублювання функцій та забезпечити цільове використання ресурсів. Наукові дослідження підкреслюють, що налагоджена міжурядова співпраця сприяє своєчасному реагуванню на соціальні виклики та підвищенню загальної ефективності соціальної політики.

Інноваційні підходи в управлінні соціальною підтримкою включають використання пілотних проєктів, партнерство з громадськими та благодійними організаціями, а також залучення новітніх технологій для моніторингу та оцінки реалізації програм. Такі практики дозволяють адаптувати державну політику до реальних потреб громадян, швидко виявляти проблемні зони та коригувати управлінські рішення. При цьому одним із ключових викликів є забезпечення професійного рівня кадрів у державних органах, що займаються соціальною підтримкою. Компетентність персоналу, його здатність до стратегічного мислення та ефективного використання ресурсів визначають якість управлінських рішень і результативність реалізації програм.

Інституційні зміни без належного розвитку людського потенціалу можуть залишитися формальними і не дати очікуваного ефекту. Комплексне поєднання структурних змін, міжурядової координації, інноваційних практик і розвитку кадрового потенціалу забезпечує стійкість системи соціальної підтримки та її адаптивність до сучасних викликів [1]. Сучасний етап трансформації управлінських підходів неможливо уявити без активного впровадження цифрових технологій та інноваційних практик. Цифровізація соціальної політики сприяє підвищенню прозорості процесів, скороченню бюрократичних процедур та забезпеченню більш ефективного надання послуг громадянам. Завдяки використанню електронних платформ стає можливим здійснювати моніторинг потреб населення, автоматизувати розподіл ресурсів та оперативно реагувати на зміни у соціальному середовищі.

Важливим аспектом є інтеграція цифрових рішень у роботу державних установ, що реалізують соціальні програми. Це включає створення електронних баз даних отримувачів соціальної підтримки, впровадження систем електронного документообігу та онлайн-сервісів для оформлення допомоги. Такий підхід забезпечує не лише зручність для громадян, але й можливість аналізу ефективності управлінських рішень у реальному часі, що значно підвищує оперативність державних органів.

Поряд із цифровізацією важливе значення мають інноваційні практики у сфері соціальної підтримки, включно з пілотними проєктами та партнерством із громадськими та благодійними організаціями. Вони дозволяють тестувати нові методи надання допомоги, враховувати специфіку локальних громад та формувати більш адаптивні управлінські моделі. Інноваційні практики сприяють гнучкому підходу до соціальних проблем і підвищують довіру населення до державних інституцій.

Водночас цифровізація та інновації потребують належного рівня підготовки кадрів, що займаються управлінням соціальною політикою. Необхідні компетенції включають володіння цифровими інструментами, аналітичні навички та здатність інтегрувати дані в процес ухвалення рішень. Професійний розвиток персоналу стає критично важливим фактором успіху трансформацій та ефективності впроваджених інновацій. Отже, цифровізація та інноваційні практики виступають ключовими чинниками підвищення ефективності соціальної політики. Їхнє поєднання з інституційними змінами та адаптивними управлінськими підходами створює умови для більш цільового, прозорого та оперативного надання соціальної підтримки громадянам.

Трансформація управлінських підходів у сфері соціальної підтримки визначається багатьма внутрішніми та зовнішніми факторами, які формують її динаміку та ефективність. Серед внутрішніх факторів ключове значення мають організаційна структура державних органів, компетентність кадрів та наявність ефективних процедур планування й контролю. Здатність органів влади адаптуватися до змін соціальної ситуації та оперативно реагувати на потреби населення значною мірою визначає успішність реалізації соціальних програм. Соціальні очікування громадян, зростання нерівності та нові ризики, пов'язані з кризовими ситуаціями, стимулюють державу до пошуку нових підходів у плануванні та реалізації соціальної підтримки. Дослідження вказують на те, що комплексне врахування цих факторів дозволяє підвищити ефективність державної політики та зміцнити соціальну стійкість населення [4].

Соціально-психологічні чинники впливають на ефективність реалізації політики та її сприйняття населенням. Високий рівень довіри до державних інституцій, усвідомлення громадянами власних прав і доступ до інформації сприяють більш активному користуванню соціальними послугами та підвищують результативність управлінських рішень. Наявність комплексних програм комунікації та соціальної освіти дозволяє мінімізувати ризики неправильного розуміння політики та підвищує її адаптивність до реальних потреб громадян. Ефективна трансформація управлінських підходів у сфері соціальної підтримки базується на взаємодії різноманітних факторів: організаційних, економічних, правових і соціально-психологічних.

В умовах сучасних соціально-економічних трансформацій ключовим завданням є створення ефективного механізму реалізації державної політики соціальної підтримки, який забезпечує гнучкість, адаптивність та комплексність. Інтеграція інституційних змін, цифровізації та активної взаємодії з громадським сектором у єдину систему управління дозволяє підвищити прозорість і контроль за використанням ресурсів та оперативно реагувати на соціальні виклики. Такий підхід забезпечує більш ефективне задоволення потреб населення та зміцнює соціальну стійкість держави.

Трансформація управлінських підходів у сфері соціальної підтримки визначається багатьма внутрішніми та зовнішніми факторами, які формують її динаміку та ефективність. Серед внутрішніх факторів ключове значення мають організаційна структура державних органів, компетентність кадрів та наявність ефективних

процедур планування й контролю. Здатність органів влади адаптуватися до змін соціальної ситуації та оперативно реагувати на потреби населення значною мірою визначає успішність реалізації соціальних програм. До зовнішніх факторів належать економічні умови, демографічні зміни, політичні трансформації та міжнародний досвід, який може бути інтегрований у національні практики. Соціальні очікування громадян, зростання нерівності та нові ризики, пов'язані з кризовими ситуаціями, стимулюють державу до пошуку нових підходів у плануванні та реалізації соціальної підтримки.

Комплексне врахування цих факторів дозволяє підвищити ефективність державної політики та зміцнити соціальну стійкість населення. Правова та нормативна база також виступає ключовим детермінантом трансформації. Законодавчі зміни, що регулюють соціальні програми, визначають механізми розподілу ресурсів, встановлюють стандарти надання послуг і регламентують відповідальність органів влади. Наявність чіткої та адаптивної нормативної рамки дозволяє не лише упорядкувати процеси управління, а й забезпечити їх прозорість та передбачуваність для громадян.

Соціально-психологічні чинники впливають на ефективність реалізації політики та її сприйняття населенням. Високий рівень довіри до державних інституцій, усвідомлення громадянами власних прав і доступ до інформації сприяють більш активному користуванню соціальними послугами та підвищують результативність управлінських рішень. Наявність комплексних програм комунікації та соціальної освіти дозволяє мінімізувати ризики неправильного розуміння політики та підвищує її адаптивність до реальних потреб громадян.

У сучасних умовах соціально-економічних трансформацій система державної соціальної підтримки потребує переосмислення підходів до управління, що враховують як глобальні тенденції розвитку, так і внутрішні особливості функціонування суспільства [2]. Ефективність такої системи визначається узгодженістю дій між різними інституційними рівнями влади, а також ступенем залучення громадськості до реалізації соціальної політики. У цьому контексті трансформацію управлінських процесів доцільно розглядати як багаторівневу систему, що поєднує три взаємопов'язані блоки: центральний орган державного управління, місцеві органи влади та громадські інституції. Кожен із них виконує окрему функцію, однак лише їх взаємодія формує цілісну й ефективну модель соціальної підтримки. Центральний рівень управління відіграє ключову роль у визначенні стратегічних пріоритетів державної політики, формуванні нормативно-правових засад, координації ресурсів і здійсненні моніторингу результативності соціальних програм. Зазначений рівень виступає ініціатором реформ, узагальнює аналітичні дані, визначає основні напрями розвитку та забезпечує стабільність функціонування соціальної системи. Водночас ефективність його діяльності значною мірою залежить від здатності забезпечити комунікацію між усіма учасниками управлінського процесу та гарантувати прозорість прийняття рішень. На рівні місцевого самоврядування відбувається безпосередня реалізація державних стратегій і програм. Місцеві органи влади адаптують загальнодержавні рішення до умов конкретних територіальних громад, враховуючи соціально-економічні, культурні та демографічні особливості регіону. Їхня діяльність спрямована на забезпечення адресності допомоги, оперативний контроль за реалізацією програм та оптимальне використання наявних ресурсів.

Саме тут формується практичний вимір соціальної політики, той рівень, на якому держава безпосередньо взаємодіє з громадянином. Особливу роль у цій системі відіграють громадські інституції, що забезпечують горизонтальні зв'язки між владою та суспільством. Вони виступають інструментом громадського контролю, каналом зворотного зв'язку та джерелом ініціатив для вдосконалення державних програм. Участь громадських організацій у процесах розроблення й оцінювання соціальних політик сприяє підвищенню прозорості, довіри громадян до влади та формуванню інноваційних підходів до вирішення соціальних проблем.

Ключовим напрямом удосконалення стає поєднання державного управління із сучасними технологічними інструментами. Використання аналітичних платформ, електронних реєстрів, соціальних карт і цифрових сервісів забезпечує оперативність рішень, адресність допомоги та прозорість процедур. Такий підхід дозволяє сформувати систему, орієнтовану на потреби людини, а не на бюрократичні процеси. Залучення громадських організацій та експертного середовища сприяє більшій довірі до політики соціальної підтримки та робить її соціально справедливою. Я вважаю, що ефективне підвищення результативності державної політики соціальної підтримки можливо лише через безперервний циклічний процес, де кожен етап тісно взаємопов'язаний з іншими.

Висновки із досліджуваного матеріалу і перспективи подальших розвідок в цьому напрямку. Важливим фактором успішності трансформації є гнучкість управлінських підходів, здатність органів влади реагувати на соціальні виклики та адаптувати програми до різних груп населення. Особливу увагу слід приділяти молоді та соціально вразливим категоріям, оскільки вони формують основу майбутньої соціальної стабільності та стійкості системи підтримки. Впровадження інтегрованого підходу дозволяє забезпечити більш адресну допомогу та підвищити рівень довіри громадян до державних інституцій. Також важливо забезпечити регулярний моніторинг та оцінку ефективності заходів, що дозволяє оперативно адаптувати політику до потреб населення та підвищувати довіру громадян до державних інституцій.

На ефективність політики соціальної підтримки суттєво впливають соціально-психологічні чинники, включаючи рівень довіри населення, готовність користуватися соціальними сервісами та усвідомлення власних прав.

Розвиток комунікаційних та просвітницьких програм сприяє підвищенню громадянської активності, мінімізує ризики неправильного розуміння політики та забезпечує сталість соціальних програм. Для комплексного підвищення результативності соціальної підтримки важливо враховувати економічні та демографічні зміни, міжнародний досвід та соціальні очікування населення. Такий системний підхід дозволяє оптимізувати використання ресурсів, зменшити адміністративні бар'єри та створити умови для стійкого розвитку соціальної політики.

Список використаних джерел:

1. Батиргареева В. С. Основні напрями протидії поширенню дезінформації. *Інформація і право*. № 2 (33). 2020. С. 121–131.
2. Бутник О. О., Немирівська О. Я. Особливості публічного управління в умовах світової пандемії. *Право та державне управління*. 2020. № 2. С. 142.
3. Васильєв О. С. Концептуалізація поняття «державна політика»: сучасне розуміння. *Державне будівництво*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_7 (дата звернення: 11.09.2025).
4. Дегтяр О. А. Державне регулювання розвитку соціальної сфери: концептуальні засади та практика: монографія. Харків: С.А.М., 2014. 508 с.

References:

1. Batoryhareieva, V. S. (2020). Osnovni napriamy protydii poshyrenniu dezinformatsii (na prykladi pandemii COVID-19) [The main directions of counteracting the spread of misinformation (on the example of the pandemic COVID-19)]. *Informatsiia i pravo – Information and law*, 2(33), 121–131 [in Ukrainian].
2. Butnyk, O. O. & Nemyrivs'ka, O. Ya. (2020). Osoblyvosti publichnoho upravlinnia v umovakh svitovoi pandemii [Features of public administration in a global pandemic]. *Pravo ta derzhavne upravlinnia*, 2, 142 [in Ukrainian].
3. Vasyli'iev, O. S. (2014). Kontseptualizatsiia poniattia «derzhavna polityka»: suchasne rozuminnia [Conceptualization of the concept of "public policy": modern understanding]. *Derzhavne budivnytstvo*, 1. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_7 [in Ukrainian].
4. Diehtiar, O. A. (2014). Derzhavne rehuliuвання rozvytku sotsial'noi sfery: kontseptual'ni zasady ta praktyka [State regulation of social sphere development: conceptual principles and practice]. Kharkiv: S.A.M. [in Ukrainian].

Дата надходження статті: 04.11.2025

Дата прийняття статті: 10.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025